

Zaaknummer : 00576021
Ons Kenmerk : ODH-2021-00021261
Datum : 16 februari 2021

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 6 maart 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan gelijke typen grondgebonden eengezinswoningen aan de Eenhoornstraat 1-13, Dubbele Arendstraat 2-14 (even) en 37-49 (oneven), Griffioenstraat 2-24 (even) en 25-47 (oneven), Vergulde Draeckweg 81-101 (oneven), 144-158 (even) en 184-196 (even), Tuymelaestraat 1-25 (oneven) en 8-20 (even) en Theeboomstraat 1-23 (oneven) te Hoek van Holland, gemeente Rotterdam. De aanvraag is aangevraagd namens Smits Vastgoedzorg. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- Artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- Artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 16 februari 2021 tot en met 16 februari 2024.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Smits Vastgoedzorg. De ontheffing betreft het renovatieproject 'meerdere straten te Hoek van Holland';
- II. de voorschriften 1 tot en met 16 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 8 januari 2021 en 8 februari 2021 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 16 februari 2024.

omgevingsdienst
Haaglanden

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1 De ontheffinghouder dient:

- de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden bij de start van de werkzaamheden;
- het ecologisch werkprotocol op te sturen;
- eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering één week van tevoren schriftelijk te melden;
- de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van flora en fauna

2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het Activiteitenplan van 6 maart 2020 en de informatie die is aangeleverd op 8 januari 2020 en 8 februari 2021. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld, waarin in ieder geval het volgende dient te worden opgenomen:

- a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
- b aanduiding van de locatie van het plangebied;
- c de uit te voeren werkzaamheden;
- d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
- e de mitigerende en compenserende maatregelen;
- f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
- g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.

3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.

4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het rapport 'Activiteitenplan huismus en gewone dwergvleermuis' van 6 maart 2020 en de aanvullende stukken van 8 januari 2021 en 8 februari 2021.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen wordt uitgevoerd, dient deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd, e-mailadres vergunningen@odh.nl.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen of uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

Huismus

- 9 De tijdelijke alternatieven mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode (van 3 maanden) in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een deskundige op het gebied van de huismus. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 30 september en buiten vorstperioden (zowel overdags als 's nachts) en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.
- 10 De tijdelijke en permanente nestkasten moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de kasten minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op de functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de kast hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare broedperiode en buiten vorstperioden (zowel overdags als 's nachts) van de huismus.
- 11 Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden, dienen de nestplaatsen tijdig ongeschikt gemaakt te worden, om te voorkomen dat deze bewoond zijn tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Het ongeschikt maken van de nestplaatsen van de huismus dient te gebeuren buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 30 september en buiten vorstperioden (zowel overdags als 's nachts). In aanvulling op het voorgaande dient voor het ongeschikt maken van de nestplaatsen van de huismus een huismusdeskundige te worden ingeschakeld om de best passende methode en het beste moment te bepalen, uit te voeren en te controleren. Hierbij is het gebruik van glaswol, netten, gaas, worteldoek, pur of afdichting door middel van beplating niet toegestaan. Het op de juiste wijze plaatsen van vogelwerende borstels in de dakgoot of het handmatig verwijderen van dakpannen is wel toegestaan.

- 12 Om de functionaliteit van het toekomstige plangebied voor de huismus te borgen, dient de effectiviteit van de permanente maatregelen voor de huismus te worden gemonitord door een ter zake deskundige op gebied van de huismus. Gedurende het broedseizoen in 2022 dient het gebruik van de reeds gemaakte permanente voorzieningen gemonitord te worden. Uit deze monitoring moet blijken of de huismus gebruikmaakt van de aangebrachte voorzieningen. Zo spoedig mogelijk, uiterlijk twee weken voor aanvang van het broedseizoen 2022, dient een monitoringsplan te zijn uitgewerkt en ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In voorgenoemd monitoringsplan dient in ieder geval concreet ingegaan te worden op:
- a de wijze waarop het onderzoek wordt uitgevoerd (o.a. aantal waarnemers);
 - b wanneer en hoe laat de monitoringsmomenten plaatsvinden, de frequentie en over welke periode er gemonitord gaat worden;
 - c wie er verantwoordelijk is voor de uitvoering en rapportage van de monitoring;
 - d eventuele samenwerking met bijvoorbeeld lokale werkgroepen bij de monitoring;
 - e de momenten wanneer de tussentijdse- en eindresultaten worden opgeleverd aan het bevoegd gezag en op welke wijze dit gebeurt (rapportage of anderzinds);
 - f op welk moment het monitoringsplan jaarlijks wordt ingeleverd.

Bij tegenvallende monitoringsresultaten dienen aanvullende maatregelen getroffen te worden, die vooraf ter goedkeuring voorgelegd moeten worden aan Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Onderbouwd dient te worden op welke wijze de effectiviteit van de alternatieve nestlocaties met deze maatregelen verbeterd zal gaan worden. Indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven, kunnen er aanvullende voorschriften worden opgelegd.

Gewone dwergvleermuis

- 13 De tijdelijke alternatieven mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode (van 6 maanden voorafgaand aan het eerstvolgende paarseizoen) voor de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. In de 6 maanden gewenningsperiode voor paarverblijfplaatsen, is direct de gewenningsperiode van minimaal 3 maanden voor zomerverblijfplaatsen gedekt. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden in de minst kwetsbare periode (actieve periode) van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.
- 14 De locaties van de permanente inbouwvoorzieningen dienen minimaal één maand voorafgaand aan de plaatsing ter goedkeuring te worden voorgelegd aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.
- 15 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. Indien nodig, dient de functionaliteit van de voorziening hersteld te worden. Bovendien moeten de tijdelijke vleermuiskasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.

- 16 Het ongeschikt maken van de huidige zomer- en paarverblijfplaats dient te worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode (actieve periode) van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten, voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen zoals: exclusion flaps of het creëren van tocht, gedurende minimaal vijf dagen te worden ingezet. Het gebruik van netten of purschuim is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en windstil) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde (bijvoorbeeld de Vereniging van Eigenaren) dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor de onderhoudsverplichting. Dit dient contractueel vastgelegd te worden.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 6 maart 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan gelijke typen grondgebonden eengezinswoningen aan de Eenhoornstraat 1-13, Dubbele Arendstraat 2-14 (even) en 37-49 (oneven), Griffioenstraat 2-24 (even) en 25-47 (oneven), Vergulde Draeckweg 81-101 (oneven), 144-158 (even) en 184-196 (even), Tuymelaestraat 1-25 (oneven) en 8-20 (even) en Theeboomstraat 1-23 (oneven) te Hoek van Holland, gemeente Rotterdam. De aanvraag is aangevraagd namens Smits Vastgoedzorg. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- Artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- Artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 16 februari 2021 tot en met 16 februari 2024.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Activiteitenplan huismus en gewone dwergvleermuis In het kader van de Wet natuurbescherming, Plangebied: Complex 032/040, Hoek van Holland. Kenmerk: ER20200225v01, Ecoresult B.V., 6 maart 2020;
- Aanvullend onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw In het kader van de Wet natuurbescherming, Plangebied: Complex 032/040, Hoek van Holland. Kenmerk: ER20191008v01, Ecoresult B.V., 16 oktober 2019;
- Memo onderzoeksresultaten Quicksan flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming, Plangebied: Complex 032/040, Hoek van Holland. Kenmerk: MER20191819v01, Ecoresult B.V., 28 augustus 2019.

Op 8 januari 2021 en 8 februari 2021 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet natuurbescherming Plangebied: Complex 032/040, Hoek van Holland. Ecoresult B.V., 8 februari 2021;
- Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet natuurbescherming Plangebied: Complex 032/040, Hoek van Holland. Kenmerk: NER20210104v01, Ecoresult B.V., 8 januari 2021.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 22 december 2020 en 8 februari 2021 verzocht om aanvullende gegevens.

De aanvullende gegevens zijn ontvangen op 8 januari 2021 en op 8 februari 2021.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, Wnb hebben wij op 7 april 2020 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus te beschadigen, vernielen of weg te nemen.

Op grond van artikel 3.3 van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een verklaring van geen bedenkingen slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- sprake is van één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Smits Vastgoedzorg is voornemens om de gelijke typen grondgebonden eengezinswoningen aan de adressen Eenhoornstraat 1- 13, Dubbele Arendstraat 2-14 (even) en 37-49 (oneven), Griffioenstraat 2-24 (even) en 25- 47 (oneven), Vergulde Draeckweg 81-101 (oneven), 144-158 (even) en 184-196 (even), Tuymelaestraat 1-25 (oneven) en 8-20 (even) en Theeboomstraat 1-23 (oneven) te Hoek van Holland te renoveren.

De werkzaamheden die worden uitgevoerd hebben verduurzaming als doelstelling. De aanvraag betreft de volgende werkzaamheden:

- Betonherstel (gedeeltelijk);
- Metselwerkherstel en vervangen voegwerk (gedeeltelijk);
- Herstel houten ondergronden;
- Aanbrengen dakisolatie aan de buitenzijde (compleet inclusief dakpannen, etc.);
- Vervangen CV-ketels;
- Vervangen zachtboard plafond (10%);
- Vervangen keuken (25%), badkamer (50%) en toilet (50%);
- Aanbrengen gevelement nieuw inclusief kozijnen;
- Aanbrengen vloerisolatie met behulp van milieuvriendelijk schuim;
- Na isoleren spouw daar waar bestaande isolatie is weggezaakt;
- Vervangen MV-box voor CO₂ vraag gestuurde variant.

De werkzaamheden worden gefaseerd in woonblokken van 7 tot 12 woningen uitgevoerd. Ten behoeve van de uitvoer van de werkzaamheden worden steigers geplaatst. De start van de renovatiewerkzaamheden is gepland in maart 2021. Naar verwachting worden de werkzaamheden afgerond in november 2021. In verband met mogelijke onvoorziene omstandigheden is de ontheffingperiode ruimer genomen.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2019 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van huismussen en vleurmuizen binnen het plangebied. Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Het onderzoek naar de gewone dwergvleermuis is grotendeels uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2017). Echter is er geen onderzoek verricht naar massawinterverblijfplaatsen. De woningen binnen het plangebied hebben wel gevels met open stootvoegen, maar deze voldoen niet aan het massieve grote karakter wat benodigd is voor massawinterverblijfplaatsen van vleurmuizen. De gevels binnen het plangebied zijn in de winter niet vorstvrij en zijn te onstabiel om een temperatuurbufferende werking te kunnen hebben. Ten slotte is er al isolatiemateriaal aanwezig in de gevels van de woningen binnen het plangebied, waardoor er geen ruimte is voor grote aantallen vleurmuizen. De bebouwing binnen het plangebied is derhalve niet geschikt als massawinterverblijfplaats voor vleurmuizen. Hiermee is aannemelijk gemaakt dat de functionaliteit van het plangebied voor de huismus en de gewone dwergvleermuis voldoende in kaart is gebracht en zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De Huismus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn 49 nestplaatsen van de huismus aangetroffen. Alle nestplaatsen bevinden zich onder dakpannen op de volgende adressen: Tuymelaarstraat 3, 7, 9, 11, 13, 16, 18, 20, Theeboomstraat 11, 13, 15, Dubbele Arendstraat 4, 8, 41, Eenhoornstraat 3, 5, 7, 9, Vergulde Draeckweg 83, 89, 91, 93, 97, Griffioenstraat 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 37, 41, 43, 45. In het activiteitenplan is een exacte nestlocatiebeschrijving opgenomen op pagina 13, 14 en 15. Met de geplande renovatiewerkzaamheden gaan deze 49 nestplaatsen van de huismus verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

De gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. In de Theeboomstraat 13 is aan de voorzijde een invliegende gewone dwergvleermuis in de opening tussen het kozijn en de gevel, aan de rechterzijde van het grote raam een zomerverblijfplaats aangetroffen. Aan de Vergulde Draeckweg 194-196 is een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis rondom gehele blok waargenomen. Vermoedelijk is hier een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis ergens in de oostelijke gevel van de adressen aanwezig, langs de oostelijke gevel van nummer 196 of een woning ten noorden of ten zuiden ervan. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen. Met de geplande renovatiewerkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het rapport 'Activiteitenplan huismus en gewone dwergvleermuis In het kader van de Wet natuurbescherming' van 6 maart 2020 en de aanvullende informatie die is verkregen op 8 januari 2021 en 8 februari 2021. Deze maatregelen zien onder andere toe op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de huismus en de gewone dwergvleermuis en het treffen van compenserende en mogelijk mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecoloog met kennis van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan 49 nestplaatsen van de huismus permanent verloren. Op 8 juli 2020 en 10 juli 2020 zijn 98 tijdelijke nestkasten van het type Systeem nestkast huismus Eco opgehangen aan de gevels. Op de gevel van de proefwoning aan de Tuymelaerstraat 1 zijn 38 tijdelijke huismuskasten opgehangen. Op dit adres waren geen huismussen onder het dak aanwezig ten tijde van het nader onderzoek. De overige 60 kasten zijn aan kopgevels van woningen in de wijk ten noorden van het plangebied geplaatst, zie voor de exacte locatie van de tijdelijke huismuskasten afbeelding 7, uit de Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet natuurbescherming van 8 januari 2021. De tijdelijke nestkasten zijn op de meeste locaties in clusters van vier kasten opgehangen, maar vanwege de beperkte hoeveelheid beschikbare kopgevels is ook één groot cluster van 8 kasten en één groot cluster van 38 kasten opgehangen. Alle nestkasten zijn over een relatief groot oppervlakte verspreid, maar binnen maximaal 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats en aan vergelijkbare woningen. Binnen de clusters hangen de kasten op ten minste 50 cm afstand van elkaar en hebben de invliegopeningen zo veel mogelijk verschillende oriëntaties. De tijdelijke nestkasten zijn opgehangen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) en met in achtneming van de voor de Huismus geldende gewenningsperioden van drie maanden.

De tijdelijke alternatieven mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode (van 3 maanden) in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een deskundige op het gebied van de huismus. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 30 september en buiten vorstperioden (zowel overdags als 's nachts) en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten. Dit hebben wij geborgd in voorschrift 9.

In de permanente situatie worden permanente verblijfplaatsen gerealiseerd door natuurinclusief renoveren, waardoor de oorspronkelijke situatie weer nagebootst zal worden en de opgeleverde woningen direct voor de huismus toegankelijk zijn. Hiertoe worden vergelijkbare typen panlatten en dakpannen toegepast als in de oorspronkelijke situatie. Er zal derhalve ten minste een gelijk oppervlakte beschikbaar komen als er nu gebruikt wordt door huismussen. Het voor huismus geschikte type woning (zadeldak met pannen) is rond het plangebied en ook in de rest van Hoek van Holland veelvuldig te vinden. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

De tijdelijke en permanente nestkasten moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de kasten minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op de functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de kast hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode en buiten vorstperioden (zowel overdags als 's nachts) van de huismus. Dit is vastgelegd in voorschrift 10.

Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden, dienen de nestplaatsen tijdig ongeschikt gemaakt te worden, om te voorkomen dat deze bewoond zijn tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 30 september en buiten vorstperioden (zowel overdags als 's nachts) worden de nesten ongeschikt gemaakt. Voor het ongeschikt maken van de nestplaatsen van de huismus dient een huismusdeskundige te worden ingeschakeld om de best passende methode en het beste moment te bepalen, uit te voeren en te controleren. Hierbij is het gebruik van glaswol, netten, gaas, worteldoek, pur of afdichting door middel van beplating niet toegestaan. Het op de juiste wijze plaatsen van vogelwerende borstels in de dakgoot of het handmatig verwijderen van dakpannen is wel toegestaan. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. Dit hebben wij geborgd in voorschrift 11.

Door de renovatiewerkzaamheden gefaseerd in woonblokken van 7 tot 12 woningen uit te voeren, zijn er binnen het plangebied altijd originele of permanente nestvoorzieningen beschikbaar en zijn er gedurende de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden, ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat. Echter, om de functionaliteit van het toekomstige plangebied voor de huismus te borgen, dient de effectiviteit van de permanente maatregelen voor de huismus te worden gemonitord door een ter zake deskundige op gebied van de huismus. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 12.

Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).

De huismus komt volgens de gegevens van de NDFF verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Hoek van Holland. Tijdens de onderzoeken ging de primaire aandacht uit naar de bebouwing behorende tot het plangebied, zodoende is de gehele populatie buiten het plangebied niet volledig geïnventariseerd. De gegevens geven wel aan dat ook omliggende woningen geschikt zijn voor de huismus en worden gebruikt als nestlocatie. Het geschikte type woning (zadeldak met pannen) is rond het plangebied en ook door de rest van Hoek van Holland veelvuldig te vinden. Er kan dus worden verwacht dat de gehele populatie van de huismus zich tot ver rond het plangebied heeft verspreid. Hoewel het aantal aangetroffen nestplaatsen van de huismus (49 nestplaatsen) in het plangebied aanzienlijk is, maakt deze kolonie deel uit van een grotere populatie huismussen in Hoek van Holland. Doordat rekening wordt gehouden met de kwetsbare periode van de huismussen en door het inachtnemen van de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect, is het aannemelijk dat de huismus in het plangebied aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen, dan wel tot een minimum te beperken en dat de renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

De gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaat één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren. Op 15 februari 2020 zijn vier tijdelijke vleermuiskasten van het type ANS-1 opgehangen aan de bomen. De 4 tijdelijke vleermuiskasten zijn opgehangen aan bomen in de Griffioenstraat en de Vergulde Draeckweg, omdat er niet voldoende beschikbare gevels waren binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen. Deze kasten aan bomen zullen voornamelijk functioneel zijn voor de paarverblijfplaatsen. Voor de zomerverblijfplaatsen zijn op 1 juni 2020 vier tijdelijke vleermuiskasten van het type ANS-1 aan de kopgevels van de woningen aan de Vergulde Draeckweg 106 en in de Postpaertstraat 21 opgehangen. De tijdelijke vleermuiskasten zijn opgehangen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) en met in achtneming van de voor de gewone dwergvleermuis geldende gewenningsperioden voor zomer- (drie maanden in het actieve seizoen) en paarverblijfplaatsen (zes maanden voor het paarseizoen).

De tijdelijke alternatieven mogen pas verwijderd worden, wanneer de gewenningsperiode (van 6 maanden voorafgaand aan het eerstvolgende paarseizoen) voor de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. In de 6 maanden gewenningsperiode voor paarverblijfplaatsen, is direct de gewenningsperiode van minimaal 3 maanden voor zomerverblijfplaatsen gedekt. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden in de minst kwetsbare periode (actieve periode) van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 13.

In de permanente situatie worden permanente zomer- en paarverblijfplaatsen gerealiseerd door natuurinclusief renoveren. In totaal worden 8 inbouwvleermuiskasten van het type VMPM1 en VMPM2 ingebouwd. De kasten worden verdeeld over 8 verschillende kopgevels van de te renoveren woningen binnen het plangebied. Definitieve locaties liggen nog niet vast. De kasten worden zo hoog mogelijk (ongeveer 6 meter hoog) op de kopse gevels ingebouwd. Er is een afstand van tenminste 25 meter tussen de kasten aanwezig. De permanente verblijfplaatsen dienen te allen tijde beschikbaar te zijn, moeten een vrije aanvliegroute hebben en mogen niet verlicht worden. De locaties van de permanente inbouwvoorzieningen dienen minimaal één maand voorafgaand aan de plaatsing ter goedkeuring te worden voorgelegd aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 14

De tijdelijke en permanente voorzieningen dienen functioneel te zijn gedurende de tijd waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dient de functionaliteit van de voorzieningen gecontroleerd te worden en indien nodig te worden hersteld. Dit hebben wij geborgd in voorschrift 15.

Het ongeschikt maken van de huidige zomer- en paarverblijfplaats dient te worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten, voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen zoals: exclusion flaps of het creëren van tocht, gedurende minimaal vijf dagen te worden ingezet. Het gebruik van netten, glaswol of purschuim is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en windstil) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen

conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017). Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 16.

Volgens de gegevens van de NDFF zijn er in de afgelopen 5 jaar weinig observaties van gewone dwergvleermuis gedaan. De resultaten van het soortgerichte onderzoek laten zien dat binnen en rondom het plangebied de gewone dwergvleermuis aanwezig is. In de omgeving van het plangebied, maar ook in de rest van Hoek van Holland is te zien dat vele woningen geschikt zijn voor vleermuizen (gemetselde spouwmuren en dakpannen daken) en met name voor de gebouwbewonende gewone dwergvleermuis. De verwachting is dan ook dat de populatie gewone dwergvleermuis zich een stuk ruimer verspreid, dan de databases doen vermoeden en op grotere schaal binnen Hoek van Holland aanwezig is. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van de belangen 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om naoorlogse woningen uit de jaren 1950-1980. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot.

De woningen waar de aanvraag op ziet voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Ze zijn niet geïsoleerd en hebben een zeer beperkte ventilatie. Het doen van de renovatie is het verbeteren van de isolatiewaarde. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂-uitstoot, doordat meer gestookt moet worden om een warm binnenklimaat te behouden. Het huidige energielabel van de locatie is laag. Met de renovatie zullen de woningen minstens energielabel B krijgen. Hiermee draagt de voorgenomen renovatie bij aan de doelstellingen uit het Energie- en klimaatakkoord.

Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de belangen 'volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek vanwege verduurzaming van de verschillende bestaande huizenblokken huizenblokken binnen het plangebied. De woningen waar de aanvraag op ziet voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Ze zijn niet geïsoleerd en hebben een zeer beperkte ventilatie. Het doel van de renovatie is het verbeteren van de isolatiewaarde.

Er zijn alternatieve werkwijzen overwogen, maar deze bleken uiteindelijk geen optie. Van buitenaf kan een zeer hoge isolatiewaarde worden bereikt. In onderhavige situatie wordt de isolatiewaarde van de gevel gerenoveerd naar tenminste nieuwbouwniveau waarmee een goede bouwkundige schil gerealiseerd wordt en het complex hiermee in de toekomst energieneutraal gemaakt kan worden. Indien er van binnenuit geïsoleerd zou worden zou er sprake zijn van een verminderde bouwkundige schil. Buitengevelisolatie is uit bouwfysisch oogpunt de meest verantwoordelijke keuze. Bovendien gaan de nestplaatsen en verblijfplaatsen bij inpandige isolatie hoogstwaarschijnlijk ook verloren wegens verandering van klimatologische omstandigheden. In de praktijk is het realiseren van een volledig damp- en luchtdichte aansluiting niet haalbaar. Buitengevelisolatie kan worden aangebracht zonder dat de huurders hiervoor thuis hoeven te blijven. De werkzaamheden worden van buitenaf uitgevoerd. Isolatie van binnenuit leidt tot veel overlast voor de huurders en neemt aanzienlijk meer tijd in beslag. Gezien het bovenstaande is het aanbrengen van binnenisolatie in bewoonde staat niet haalbaar.

De werkzaamheden worden gefaseerd in woonblokken van 7 tot 12 woningen uitgevoerd, waardoor er maximaal twee woonblokken tegelijk in de steigers staan. Dit beperkt de effecten op de aanwezige beschermde soorten zo veel mogelijk. Binnen het plangebied zullen er derhalve constant voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar zijn. Alles samen genomen zijn er te allen tijde voldoende alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis aanwezig. De effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis worden zo veel mogelijk beperkt.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Rotterdam bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.